

VERNIEUWDE HANDREIKING LOKAAL HITTEPLAN

WEBINAR COMMUNITY OF PRACTICE HITTE
30-04-2026

EVEN VOORSTELLEN

Casper Bennink
Adviseur klimaatadaptatie

Patrick Klaassen
Adviseur Gezonde Leefomgeving
Voorzitter landelijke GGD werkgroep
Klimaat & Gezondheid

Gelderland-Zuid

INHOUD PRESENTATIE

- Aanleiding vernieuwing handreiking
- Evaluatie lokale hitteplannen
- De nieuwe handreiking: wat staat er in?
- Stappenplan voor een lokaal hitteplan

AANLEIDING

Ambities uit de 'Hitte Aanpak 2025':

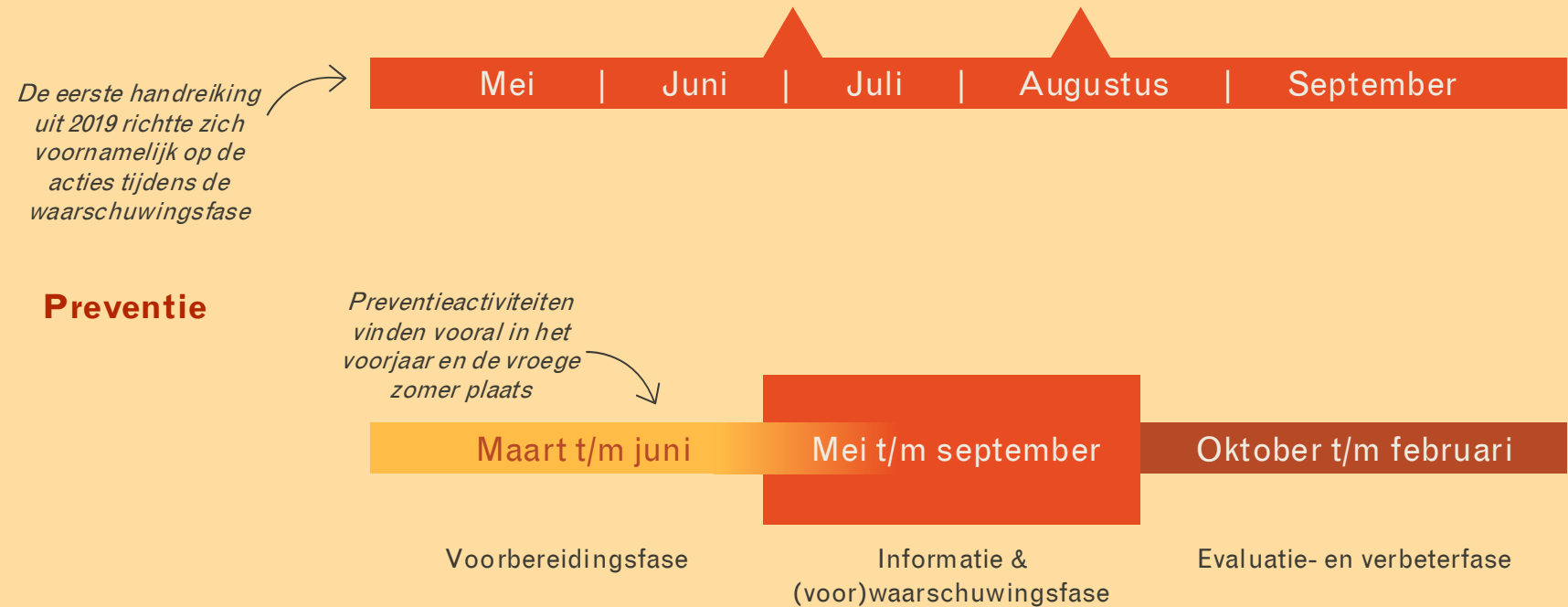
- Vanaf 2026 is een lokaal hitteplan ontwikkelen gemakkelijker voor gemeenten
- In 2028 is het aantal lokale hitteplannen in Nederland verdubbeld

ONTWIKKELINGEN LOKAAL HITTEPLAN VAN 2017 TOT NU

- 2017 ● 1^e lokaal hitteplan in gemeenten Nijmegen en Berg en Dal
- 2019 ● 1^e versie Handreiking lokaal hitteplan
- 2021 ● Lokale hitteplannen 2.0
- 2022 ● Waarschuwing
- 2023 ● Preventie
- 2024 ● Samenwerking lokale partners
- 2025
- 2026 ● 2^e versie Handreiking lokaal hitteplan

Waarschuwingssysteem Nationaal Hitteplan → Lokale Hitteplannen

EVALUATIE LOKALE HITTEPLANNEN

EVALUATIE

Brede enquête

- 88 gemeenten met en zonder lokaal hitteplan
- Verspreid door heel Nederland

Verdiepende gesprekken

- 4 gemeenten
- 5 GGD-regio's
- 2 lokale partnerorganisaties

EVALUATIE RESULTATEN

Opstellen lokaal hitteplan

Uitvoeren lokaal hitteplan

Borgen lokaal hitteplan

OPSTELLEN LOKAAAL HITTEPLAN

Een duidelijk stappenplan maakt het proces eenvoudiger

Bied verschillende soorten gemeenten passende handvatten om tot een lokaal hitteplan te komen

Gebruik goede voorbeelden van andere gemeenten om te inspireren

Ga aan de slag! Begin met wat nu mogelijk is, breid later uit

Structurele aandacht nodig voor goede uitvoering hitteplan en betrokkenheid van netwerk

Cyclisch proces zorgt voor structurele aandacht

Investeer in bijeenkomsten met het hittenetwerk voor kennisdeling en ontwikkeling

Evalueren draagt bij aan efficiëntie, kwaliteit en doorontwikkeling van het lokaal hitteplan

UITVOEREN LOKAAL HITTEPLAN

BORGEN LOKAAL HITTEPLAN

Benodigdheden om te starten

- Urgentie: besef van risico's en impact van hitte
- Aanleiding: beleid en/of politieke sturing
- Middelen: budget en capaciteit

Verantwoordelijkheden borgen

- Vastleggen afspraken over taken & verantwoordelijkheden
- Coördinatie hitteplan
- Continuïteit in zomerperiode

**WAT STAAT ER
IN DE NIEUWE
HANDREIKING?**

INHOUD HANDREIKING

- **Doel en doelgroep van deze handreiking**
- **Wat is een lokaal hitteplan?**
- **Samenwerking en versterken samenredzaamheid**
- **Fasen, betrokkenen en taken**
- **Stappenplan en cyclus lokaal hitteplan**
- **Modules: doelgroepen, partners en acties**
  - Zelfstandig thuiswonende ouderen 75+
  - Jonge kinderen en hun ouders
  - Chronisch zieken
  - Dak- en thuislozen
  - Mensen met een psychische aandoeningen
  - Buitenwerkers en arbeidsmigranten
  - Mensen met verstandelijke beperkingen
  - Vluchtelingen
  - Zwangeren
- **Zelfbeoordeling lokaal hitteplan**
- **Bijlagen**
  - Informatiebronnen en communicatiemateriaal
  - Wijkgerichte aanpak
  - Persoonlijk hitteplan
  - Protocol zomeropvang dak- en thuislozen
  - Heat Action Day
  - Huidkankerpreventie
  - (Sport)evenementen
  - Koele opvanglocaties
  - Hittekracht en hittefit
  - Taken en taakverdeling per fase

INTERACTIEVE PDF

- Navigeren naar de informatie die voor jou relevant is
- In elk hoofdstuk kun je via het icoontje met de thermometer terug naar het hoofdmenu
- De hoofdstukken staan los van elkaar en verwijzen waar nodig naar elkaar
- In de handreiking wordt waar mogelijk verwezen naar relevante informatie
- Het stappenplan voor de ontwikkeling van een lokaal hitteplan met bijbehorende formulieren is apart te downloaden
- Overzicht met voorbeelden van acties en communicatiemateriaal geeft goed inzicht in wat beschikbaar is
- De handreiking zal jaarlijks bijgewerkt worden met nieuwe informatie

TWEE “ROUTES” IN DE HANDREIKING

Gemeentelijke organisaties zonder lokaal hitteplan

- Informatie over de urgentie en de gezondheidsrisico's van hitte
- Toelichting over de doelen en inhoud van een lokaal hitteplan, de vier fases en de rollen en taken
- 4-stappenplan voor het ontwikkelen van een (basis) lokaal hitteplan
- Inspiratie en voorbeelden uitgewerkt in modules gericht op verschillende doelgroepen

Gemeentelijke organisaties met een lokaal hitteplan

- Informatie over domein overstijgende samenwerking, en het versterken van de betrokkenheid van gezondheidsbevordering en partners uit het sociaal domein
- Voorbeelden van bestaande netwerk- en ketenaanpakken en de mogelijke verbinding binnen het lokaal hitteplan
- Uitwerking van potentiële doelgroepen en aanvullende samenwerkingspartners, met voorbeeldacties vanuit communicatie, voorlichting en ondersteuning in de modules
- Zelfbeoordelingslijst

STAPPENPLAN

OPSTELLEN
EN UITVOEREN
LOKAAL HITTEPLAN

1. Voorbereiding kernteam

- Inrichten kernteam
- Inplannen startbijeenkomst

2. Activatie kernteam

- Rolverdeling en verwachtingen
- Doelgroepen en relevante organisaties hittenetwerk

3. Consultatie hittenetwerk

- Bijeenkomst hittenetwerk

4. Feedback en vastlegging

- Feedbackronde
- Vastlegging

OPSTELLEN VAN EEN LOKAAL HITTEPLAN

UITVOEREN VAN EEN LOKAAL HITTEPLAN

BIJLAGEN STAPPENPLAN

Inrichting kernteam

Uitnodiging en agenda startbijeenkomst

Prioriteren doelgroepen

Relevante organisaties

Uitnodiging en agenda netwerkbijeenkomst

Hoofdstukindeling Lokaal Hitteplan

Vastlegging acties per fase

Uitnodiging en agenda evaluatiebijeenkomst

**WAT STAAT ER
IN DE NIEUWE
HANDREIKING?**

DOELGROEP VAN DE HANDREIKING

Doelgroep

Gemeenten zijn een logische eigenaar van het lokaal hitteplan, maar ook andere organisaties kunnen de eerste stap zetten en nauw betrokken zijn bij de ontwikkeling van het plan.

Welzijnsprofessionals

- Ouderenconsulenten
- Activiteitenbegeleiders
- Opbouwwerkers
- Maatschappelijk werkers
- Woonconsulenten
- Sociale organisaties
- Buurthuizen

Zorgprofessionals

- Wijkverpleegkundigen
- Zorgtrajectbegeleiders
- Huisartsen
- Praktijkondersteuners
- Psychologen
- Medewerkers GGZ instellingen
- Apothekers
- Begeleiders dagbesteding

GGD-professionals

- Gezondheidsbevorderaars
- Adviseurs Milieu & Gezondheid
- Beleidsadviseurs
- Jeugdartsen- en verpleegkundigen
- Medewerkers meldpunt Bijzondere Zorg

Gemeenteambtenaren

- Publieke Gezondheid
- Maatschappelijke Ontwikkeling
- Sociaal domein
- Klimaatadaptatie
- Ouderenbeleid
- Gezonde leefomgeving

WAT IS EEN LOKAAL HITTEPLAN?

Doelstellingen van een lokaal hitteplan

- Het voorkomen, beperken en aanpakken van hitte gerelateerde gezondheids- en welzijnsproblemen, ziekte en sterfte.
- Het bevorderen van zelfredzaamheid en samenredzaamheid tijdens hitte.
- Vastleggen van coördinatie van taken en activiteiten die uitgevoerd worden ter voorbereiding op hete periodes en bij de activering van het Nationaal Hitteplan.
- Het bieden van een platform voor kennis- en ervaringsuitwisseling van betrokken lokale organisaties, ter verbetering van de zorg en ondersteuning voor kwetsbare bewoners in de gemeente of regio.
- Het creëren van structuur en systematiek.
- Lokale hitteplannen beschrijven op gemeentelijk niveau welke maatregelen gezondheidsrisico's van hitte voorkomen.
- Zowel voorafgaand aan het zomerseizoen (primaire preventie), als tijdens een hete periode (primaire én secundaire preventie).
- Een lokaal hitteplan is bedoeld voor individuele verzorgers en zorgprofessionals, zorginstellingen en maatschappelijke organisaties die samenwerken en/of in verbinding staan met kwetsbare doelgroepen.
- Het plan bevat verwijzingen naar heldere informatie over hitte-gerelateerde risico's en biedt handvatten om gezondheidsschade te voorkomen.
- In aansluiting op het waarschuwingssysteem van het Nationale Hitteplan kunnen gemeenten, GGD'en en lokale partners tijdens hitteperioden eigen afwegingen en acties definiëren om de sociale infrastructuur te versterken.
- Het lokaal hitteplan beschrijft doelstellingen en afspraken over preventieve voorlichting, communicatie en ondersteuning, specifiek gericht op kwetsbare inwoners.
- Daarnaast legt het plan ook vast wat er al allemaal gebeurt in een gemeente. Om van elkaar te leren en om blinde vlekken inzichtelijk te maken.

FASEN, BETROKKENEN EN TAKEN

Maart en april	Mei t/m september			Oktober t/m februari	
Vorbereidingsfase	Voorwaarschuwing / informatiefase	Waarschuwingfase		Evaluatie- en verbeterfase	
		Code geel	Code oranje	Code rood	
• Doorvoeren van verbeteringen n.a.v. evaluatie • Startschot voorbereiding lokale partners (vorbereidings-moment hittenetwerk) • Beschikbaar stellen communicatiemateriaal (online en offline) voor lokale partners • Preventieve communicatie- en voorlichtingsacties door gemeentelijke partners	• Verspreiding informatiemail RIVM (vanuit GGD of gemeente) onder lokale organisaties • Preventieve communicatie- en voorlichtingsacties door gemeentelijke partners	• Verspreiding waarschuwingmail RIVM (vanuit GGD of gemeente) onder lokale organisaties • Communicatie via kanalen gemeente, GGD en lokale partners • Extra acties en ondersteuning van kwetsbare doelgroepen door lokale partners zorg en welzijn	• Verspreiding waarschuwingmail RIVM (vanuit GGD of gemeente) onder lokale organisaties • Communicatie via kanalen gemeente, GGD en lokale partners • Extra acties en ondersteuning van kwetsbare doelgroepen door lokale partners zorg en welzijn	• Verspreiding waarschuwingmail RIVM (vanuit GGD of gemeente) onder lokale organisaties • Acties opvolgen zoals vastgelegd in het actieplan extreme hitte (indien aanwezig) • Crisisplan treedt mogelijk in werking	• Organiseren bijeenkomst met lokale partners • Optioneel: Uitzetten vragenlijst • Ophalen verbeterpunten • Afstemming tussen betrokken gemeentelijke partners
Preventie Communicatie- en voorlichtingsacties vóórdat hitte zich voordoet. Doorlopend ontwikkelen en delen van kennis.					

SAMENWERKING EN VERSTERKEN SAMENREDZAAMHEID

Samenwerking met lokale partners

Om de doelen vanuit het lokaal hitteplan te behalen is samenwerking tussen lokale partners onmisbaar.

Domein overstijgende samenwerking

Een effectief lokaal hitteplan vraagt om samenwerking tussen verschillende domeinen: zorg, welzijn, wonen, publieke gezondheid en sociaal domein. Bij voorkeur kan daarbij aangesloten worden bij bestaande netwerken en programma's.

Versterken samenredzaamheid

Een effectief lokaal hitteplan vergroot mede het vermogen van inwoners om elkaar actief te ondersteunen bij het nemen van maatregelen tegen hittestress.

Dit omvat bijvoorbeeld:

- Elkaar ondersteunen bij het koel houden van de woning en het koel houden van het lichaam. Bijvoorbeeld door ondersteuning bij (voldoende) vochtinname en noodzakelijke taken die lichamelijke inspanning vereisen over te nemen.
- Het herkennen van, en adequaat handelen bij hitte-gerelateerde gezondheidsproblemen en, zo nodig, professionele hulp inschakelen.
- Het creëren en openstellen van koele ruimten voor mensen bij wie het thuis te warm wordt of voor mensen die dakloos zijn.

KOPPELING MET BESTAANDE NETWERK- EN KETENAANPAKKEN

Werkzame elementen bestaande netwerk- en ketenaanpakken

1. Multidisciplinaire samenwerking

Het bundelen van krachten tussen gemeente, GGD, zorg- en welzijnsorganisaties, woningcorporaties en vrijwilligers vergroot de slagkracht.

2. Vroegsignalering en proactieve benadering

3. Persoonlijke boodschap en maatwerk

4. Integrale aanpak

Hitte kan slim worden verbonden met andere thema's zoals eenzaamheid, woonkwaliteit en gezondheidsbevordering.

5. Duurzaamheid en preventieve insteek

Neem hittepreventie expliciet op in gemeentelijk beleid, denk daarbij aan de woonzorgvisie, gezondheidsbeleid en in wijkgerichte programma's.

6. Stigmavrije en positieve communicatie

Een verbindende boodschap verlaagt drempels en stimuleert samenredzaamheid.

VOORBEELDEN NETWERK- EN KETENAANPAKKEN

Netwerken met direct contact met inwoners

- Eén tegen eenzaamheid
- Dementievriendelijke gemeenten
- Welzijn op Recept
- Gezond en vitaal ouder worden
- Reguliere inloop- en ontmoetingsplekken
- Energiecoaches

Professionele netwerken

- Ketenaanpak valpreventie
- Kansrijke Start
- Sociale wijkteams

MODULES: DOELGROEPEN, PARTNERS EN ACTIES

**Zelfstandig thuiswonende
ouderen 75+**

**Jonge kinderen &
hun ouders**

**Mensen met een
chronische ziekte**

Dak- en thuisloze mensen

**Mensen met psychische
aandoeningen**

**Buitenwerkers en
arbeidsmigranten**

**Mensen met verstandelijke
beperkingen**

Vluchtelingen

Zwangeren

VOORBEELD MODULES:

Gemeentelijke partners

- Wijkverpleging
- Thuiszorg
- Woningcorporaties
- Welzijnsorganisaties
- Seniorenverenigingen
- Apotheken
- Huisartsenpraktijken
- Dagbesteding

5.1 ZELFSTANDIG THUISWONENDE OUDEREN 75+

Communicatie

Verspreiden flyers en posters

Informeer bij je lokale GGD voor communicatiemateriaal. Zie voorbeeld [GGD Zuid-Holland Zuid](#). Er is een warme dagen kaart en waterkaart beschikbaar. Deze informeren over wat te doen bij warmte en stimuleren om voldoende water te drinken. Voor het herkennen van klachten zie flyer [Lokaal hitteplan | GGD Noord- en Oost-Gelderland](#)

Informatie op social media

Voor [posts](#) op social media kan gebruik gemaakt worden van de informatie van [GGDleefomgeving](#), het [Rode Kruis](#) en [RIVM](#). Ook kan er naar deze websites verwezen worden in de online [posts](#). [Klik hier](#) voor een aantal voorbeelden.

Verspreiden informatie via nieuwsbrieven en websites van partners

Zorg dat er in het voortraject al wordt nagedacht over de communicatie via de kanalen die de doelgroep veel bezoekt. Dit kan via alle samenwerkingspartners. Door dit van tevoren klaar te zetten, kan dit bij activatie van het hitteplan direct gecommuniceerd worden. Denk bij de informatie aan de maatregelen die iemand zelf kan nemen, maar ook aan invloed van medicatie ten tijden van hitte.

Voorlichting

Bloedhete Bingo – Geen Nood!

Dit is een activiteit die verzorgd wordt door het Rode Kruis. De training Geen Nood! is er met diverse thema's, waaronder hitte. Bij het maken van het lokale hitteplan is het belangrijk dat er een partij verantwoordelijk wordt voor de organisatie van deze voorlichting. Die partij trekt dan in het voorjaar aan de bel bij het Rode Kruis om deze trainingen te gaan organiseren. Deze trainingen worden dus **niet** gegeven tijdens hitte, maar juist in de periode daarvoor, als voorbereiding. Het Rode Kruis regelt dan de trainers en inhoud van de training. De andere partij, bijvoorbeeld de welzijnsorganisatie, regelt de organisatie eromheen, zoals locatie met scherm en geluid, werving, catering en aankleding. Kosten zijn 35 euro onkostenvergoeding voor het Rode Kruis.

Themabijeenkomst

De gemeente kan in samenwerking met partners zoals de GGD, het Rode Kruis en eventueel thuiszorgorganisaties en huisartsen/apothekers voor ouderen voorlichtingsbijeenkomsten organiseren over het thema hitte. Deze bijeenkomst is gericht op het overdragen van informatie over hitte en wat te doen bij oververhitting. Daarnaast is er ook de gelegenheid om mensen aan elkaar te koppelen voor hulptaken. [Een voorbeeld presentatie staat hier.](#)

Ondersteuning

Extra huisbezoeken

Voor controle van woning of verblijf (bij zelfstandig wonen): blijft de woning koel, wordt de zonwering goed toegepast en voldoende geventileerd?

- Formeel: thuiszorg.
- Informeel: welzijnsorganisatie, burennetwerk, vrijwilligersnetwerken

Bespreek in de aanloop naar het lokaal hitteplan met deze partners welke mogelijkheden er zijn.

Divers hulpaanbod

Indien nodig organiseren van hulp bij bediening van zonwering en ventilatie van de woning. Andere voorbeelden zijn het vergroenen en onderhouden van de tuin (i.s.m. ruimtelijke ordening/buitendienst/woningbouwcorporaties) en hulp bij het doen van boodschappen.

Koele opvanglocaties

Bij aanhoudende hitte kan het nodig zijn voor kwetsbare mensen om tijdelijk of langdurig een koele locatie op te zoeken, omdat de temperatuur in de woning te hoog is geworden. Als onderdeel van het lokaal hitteplan kunnen koele opvanglocaties ingericht worden. Bijvoorbeeld door afspraken te maken met wijk- of dorpscentra, kerken, bibliotheken of andere geschikte locaties. [Meer informatie](#)

Gevorderde planvorming:

Wijkgerichte aanpak

Persoonlijk hitteplan

ZELFBEOORDELING

	Beleid	Doelgroepen	Samenwerking	Voorlichting	Monitoring & Evaluatie
Basis ↓	Lokaal hitteplan is opgeleverd en bekend gemaakt	Maatregelen specifiek gericht op, in ieder geval, de doelgroep (semi)zelfstandig thuiswonende ouderen	Samenwerking tussen gemeente, GGD en (ouderen)zorg- en welzijnsorganisaties. Eén kernteam coördineert	Informatie over hitte en gezondheid wordt voorafgaand en tijdens hete periodes naar partners en doelgroep verspreid	Procesevaluatie met lokale partners na de zomerperiode
👍	Lokaal hitteplan wordt verbonden met en geborgd in beleid in sociaal domein en ruimtelijk domein	Maatregelen gericht op 3 verschillende doelgroepen staan beschreven	Samenwerking en structureel overleg met lokale partners die relevant zijn voor de acties gericht op 3 beoogde doelgroepen	Communicatie én voorlichtingsactiviteiten gericht en afgestemd op de 3 doelgroepen	Procesevaluatie via een live bijeenkomst
👍 👍	Het lokaal hitteplan maakt onderdeel uit van doelgroep specifiek beleid	Maatregelen gericht op 5 verschillende doelgroepen staan beschreven	Samenwerking en structureel overleg met een bredere kring die relevant is voor de acties gericht op 5 beoogde doelgroepen	Communicatie én voorlichtingsactiviteiten gericht en afgestemd op de 5 doelgroepen	Procesevaluatie via een live bijeenkomst en monitoring acties
👍 👍 👍	Lokaal hitteplan is onderdeel van Integraal Actieplan Hitte	Maatregelen gericht op alle mogelijke doelgroepen staan beschreven	Een formeel hittenetwerk waar d.m.v. co-creatie en gedeeld eigenaarschap invulling gegeven wordt aan de hitte aanpak	Een complete communicatie- en voorlichtingscampagne	Hitte-beleving en effectiviteit van de acties wordt doorlopend en systematisch gemonitord

BIJLAGEN

I. INFORMATIEBRONNEN EN COMMUNICATIEMATERIAAL

Websites

Video's

Flyers, posters en
Infographics

Lespakketten

Voorlichting

Social Media posts

BIJLAGEN

WEBSITES

GGDleefomgeving.nl

GGDleefomgeving is dé plek waar je betrouwbare publieksinformatie vindt over de invloed van hitte op je gezondheid.

milieucentraal.nl

Op deze pagina van milieu centraal vind je tips en adviezen voor het koel houden van je woning.

RIVM

Op deze pagina van het RIVM staat o.a. informatie over het Nationaal Hitteplan, wetenschappelijke bronnen en voorlichtingsmaterialen.

Ongekend heet

Een verhaal over mogelijke exceptionele hitte in Nederland op basis van wetenschappelijke inzichten.
<https://www.ongekendheet.nl/>
Ctrl+klikken om koppeling te volgen

Rode Kruis

Op deze pagina van het Rode Kruis staan o.a. tips en adviezen bij hitte, en informatie over hoe je moet handelen bij klachten.

Huidfonds

Op deze pagina van het Huidfonds staat informatie over huidkanker en het voorkomen van overmatige blootstelling aan UV-straling.

KNMI

Op deze pagina van het KNMI staat uitleg over de verschillende kleurcodes van het waarschuwingssysteem.

Klimaatverbond Nederland

Klimaatverbond Nederland is een vereniging die zich inzet om klimaatmitigatie en adaptatie te versnellen. Ze bieden informatie over beleid, projecten en publicaties.

BIJLAGEN

LESPAKKETTEN

Rode Kruis

De zomer is voorbij
 De zomer is voorbij, maar de risico's van extreme hitte blijven bestaan. Het is belangrijk om de zomerperiode goed te benutten voor het verbeteren van de woonomgeving en het aanpakken van de risico's van extreme hitte. Het is belangrijk om de zomerperiode goed te benutten voor het verbeteren van de woonomgeving en het aanpakken van de risico's van extreme hitte.

Nationaal Huidfonds

ZonSlim lesprogramma
 Dit programma gaat over zonkracht en de drie manieren van zonbescherming: weren, kleven en smeren.

Stichting tegen kanker

Pedagogische doekoffer voor lagere scholen
 Het project 'ZonSlimme scholen' wil kinderen op een speelse, interactieve en educatieve manier bewust maken van het belang van zonbescherming.

Lespakket hitte (Rode Kruis Vlaanderen)
 Lespakket wat inzicht verschaft in de lichamelijke reactie op hitte, gezondheidsrisico's en hoe je die kant voorkomen.

Fait, fabel of fake? Het Nationaal Huidfonds heeft een nieuw, interactief online lesprogramma ontwikkeld om jongeren bewust te maken van nepnieuws en misinformatie over zonbescherming.

HOPE E-LEARNING PLATFORM
 Het online cursus (in het Engels) biedt waardevolle inzichten in de impact van hittegolven op de gezondheid, met focus op risicogroepen en de preventieve maatregelen die genomen kunnen worden.

33

IV. PROTOCOL ZOMEROPVANG DAK- EN THUISLOZEN

Een protocol voor zomeropvang voor dak- en thuislozen beschrijft hoe gemeenten en organisaties in de zomerperiode opvang en ondersteuning bieden aan mensen zonder vaste woon- of verblijfplaats. Dit protocol is vooral van belang wanneer de temperaturen hoog oplopen en extra maatregelen nodig zijn om dak- en thuislozen te beschermen tegen de hitte.

Belangrijkste elementen van het protocol

- Vroegtijdige signalering: Het protocol beschrijft hoe organisaties dak- en thuislozen kunnen signaleren en identificeren.
- Aanbod van opvang en verkoeling: Suggesties om op te nemen in het protocol: extra opvangmogelijkheden (extra locaties of bredere openingstijden), extra verkoelingsmogelijkheden (waterpunten, schaduwplekken).
- Informatie en voorlichting: Het protocol beschrijft informatiecycli over de beschikbare opvang en verkoelingsmogelijkheden, bijvoorbeeld via folders, posters of mondelinge communicatie.
- Samenwerking: Samenwerking tussen verschillende partijen, zoals gemeenten, maatschappelijke opvangorganisaties, GGD en wijkinstellingen opgenomen in het protocol.

Voorbeeld gemeente Amsterdam

33

VIII. KOELE OPVANGLOCATIES

Volgens het **Klimaatadaptatiewoordenboek** is een **koele binnenruimte een verblijfslocatie in een gebouw die bij hitte tussen de 19-25 °C blijft**. Zulke ruimtes zijn bedoeld voor meerdere mensen en soms zelfs langere verblijven. Typische voorbeelden zijn bibliotheken, supermarkten, kerken, musea en theaters.

Maar niet al deze locaties zijn geschikt om inwoners op te vangen bij aanhoudende hitte. Naast de garantie op een koele temperatuur moeten de locaties ingericht zijn om een groep mensen op een aangename manier een verblijfslocatie te bieden. Dit betekent dat de locatie tijdens de zomerperiode geopend moet zijn, dat er mensen aanwezig zijn om bewoners te ontvangen, dat de toegang gratis is en dat er eventueel aanvullende activiteiten geboden worden.

Koele opvanglocaties in Den Haag

In de Haagse wijken komen speciale koeltipplekken waar mensen kunnen afkoelen en schillen voor de hitte. Dit kan een bedrijf zijn met een kantine met airconditioning, een bibliotheek, maar ook kerken of moskeën. Voor een aantal locaties, waaronder de bibliotheken, zijn daarvoor afspraken gemaakt als onderdeel van het lokaal hitteplan.

Zwembaden als koeltip

Ook een buitenzwembad kan een goede plek zijn. Vooral gezinnen en mensen die een hete woning hebben, kunnen verkoeling in en rondom het zwembad vinden. De gemeente kan afspraken maken over de openingstijden van het zwembad. Ook kan de gemeente ervoor kiezen om de toegang gratis te maken voor mensen met een laag inkomen. Zo neemt de gemeente de drempel voor verkoeling weg. Wel moet worden gekeken naar de richting van het zwembad voor voldoende schaduw en drinkwaterpunten.

Lees meer over koele opvanglocaties bij Klimaatverbond Nederland

Voorbeeld openstellen zwembaden in Amsterdam

35

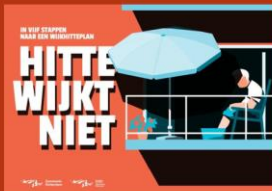
II. WIJKGERICHTE AANPAK

Waar het Nationaal Hitteplan wordt vertaald naar lokaal beleid in een lokaal hitteplan, gaat het Wijkhitteplan nog een stap verder: richting de haarkant van de wijk, dicht bij de mensen die tijdens extreme hitte risico lopen.

De aanpak

Een Wijkhitteplan wordt opgesteld samen met bewoners, wijkorganisaties en partners en dus samen met de wijk. Hierbij wordt gekozen voor een aanpak op basis van gelijkwaardigheid, wat resulteert in eigenaarschap en een kwalitatief sterk plan.

Hoe beloven en gebruiken bewoners maatregelen tegen hitte zoals een koele plek of schaduwdoeken in hun omgeving? Hoe moeten en gebruiken gemeenten de kennis in en van de wijk? Welke innovaties zijn passend bij een type wijk en hoe kunnen partijen in de wijk zich voorbereiden op een situatie van ernstige hitte? Wie neemt welke verantwoordelijkheid of rol en hoe versterken en/of faciliteren we zelfzorg en zorg voor elkaar? De antwoorden op deze vragen worden geveld in het Wijkhitteplan. Wat werkt in de ene wijk, werkt niet per se in de andere. Daarom ontwikkelde gemeente Rotterdam per wijk een aanpak op maat - samen met bewoners, wijkorganisaties en studeerders.

Handreiking wijkhitteplan Rotterdam

34

V. HEAT ACTION DAY

Heat Action Day is een internationale dag waarmee aandacht wordt gevraagd voor de risico's van extreme hitte als gevolg van klimaatverandering. De dag wordt vanaf 2022 jaarlijks op 2 juni gehouden en is een initiatief van het internationale Rode Kruis. Heat Action Day zet steden, bewoners en organisaties wereldwijd aan tot actie en laat zien dat juist eenvoudige maatregelen een groot verschil kunnen maken in het voorkomen van hittegerelateerde gezondheidsproblemen. Elk jaar heeft zijn eigen thema.

Heat Action Day in Nederland

Op 2 juni 2025 deed Nederland voor het eerst mee. Door het hele land heen deden mensen hun hitte maatregelen om bewustwording te creëren over de risico's van hitte. Rotterdam vierde die dag het klopzonde hart van de hittedag, waar de kennisdag 'Zweten is weten' werd georganiseerd. Hier kwamen beleidsmakers, wetenschappers, studenten en wijkprofessionals samen om ervaringen te delen. Ook richtten in de stad gebouwen oranje op en konden hardlopers meedelen aan een hitteplan langs schaduwrijke plekken.

Ventilatoren uitdelen en hitte maatregelen nemen

Heat Action Day is een goed moment om concreet actie te ondernemen. Een voorbeeld is om een actie op te zetten samen met een maatschappelijke organisatie. Tijdens deze actie kunnen ventilatoren worden uitgedeeld aan ouderen en mensen met een laag inkomen. Maatschappelijke organisaties hebben goed zicht op welke mensen in hun buurt in een te warme woning wonen. Er kan ook worden gedacht aan muggenhorren of zonneschermen. Tijdens het uitdelen kun je een hitte-gesprek voeren met bewoners.

Voorbeelden hitte acties Heat Action Day

36

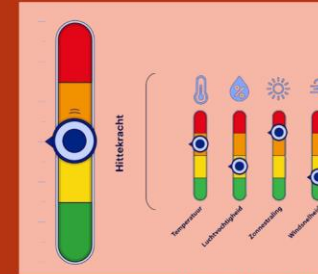
IX. HITTEKRACHT EN HITTEFIT

Hittekracht
 Hittekracht is een index waarmee blootstelling aan hitte wordt uitgedrukt. Het combineert meerdere factoren in één getal. Hittekracht houdt naast temperatuur, ook rekening met luchtvochtigheid, stralingswarmte en wind. Door al deze factoren te combineren, kan men een betere risico-inschatting maken op hete dagen dan alleen met temperatuur. Zo zorg je dat mensen zich beter kunnen voorbereiden op een bepaalde hittebelasting.

Hittefit

Hoe goed iemand tegen een bepaalde hittekracht kan, hangt af van verschillende contextuele factoren. Het model onderscheidt daarom naast de invloed van hitte uit de omgeving (hittekracht), ook de invloed van hoe 'hittefit' je bent. Oftewel: hoe goed iemand zich kan aanpassen aan de hitte. Dit aanpassingsvermogen is afhankelijk van 4 factoren: activiteitsniveau, keuzerijheid Kleding, aanpasbaarheid omgeving en persoonlijke factoren zoals gezondheid en fitheid.

Lees meer op TNO.nl

Hittekracht factoren, TNO

32

KENNISPORTAAL KLIMAATADAPTATIE

Download de handreiking en het stappenplan op het [Kennisportaal Klimaatadaptatie](#)

The screenshot shows the website interface for 'Kennispotaal Klimaatadaptatie'. The header includes navigation links: 'Over ons', 'Bibliotheek', 'English', 'Caraïben', and 'Helpdesk'. The main navigation bar contains: 'Home', 'Actueel', 'Aan de slag', 'Kennisdossiers', 'Hulpmiddelen' (highlighted), 'Voorbeelden', and 'Beleid & programma's'. A search bar is located on the right. The breadcrumb trail reads: 'Home > Hulpmiddelen > Hulpmiddelen > Handreiking Lokaal Hitteplan'. The main heading is 'Handreiking Lokaal Hitteplan'. The text describes the purpose of a local heat plan and provides a link to the PDF document. A sidebar on the right titled 'Meer informatie' lists the PDF document and a separate steps plan.

**Kennispotaal
Klimaatadaptatie**

Over ons Bibliotheek English Caraïben Helpdesk

Home Actueel Aan de slag Kennisdossiers **Hulpmiddelen** Voorbeelden Beleid & programma's Zoeken

Home > Hulpmiddelen > Hulpmiddelen > Handreiking Lokaal Hitteplan

Handreiking Lokaal Hitteplan

Een lokaal hitteplan beschrijft doelstellingen en afspraken om gezondheidsproblemen door hitte te voorkomen, vooral bij kwetsbare groepen. Ook legt het vast wat er allemaal al gebeurt in een gemeente. Het gaat dan om verschillende soorten afspraken en maatregelen. Denk aan taken en activiteiten die je uitvoert tijdens een hete periode, als het Nationaal Hitteplan wordt geactiveerd. Maar bijvoorbeeld ook aan maatregelen die je al neemt voordat de zomerperiode begint. Deze [handreiking \(pdf, 3.3 MB\)](#) helpt gemeenten om samen met lokale partijen en zorgorganisaties zo'n lokaal hitteplan op te stellen of door te ontwikkelen.

Voor wie?

De handreiking is bedoeld voor gemeenten, medewerkers in de zorg- en welzijnssector, GGD'en, woningcorporaties en andere lokale partijen die zich inzetten voor kwetsbare groepen. De handreiking kun je gebruiken als je voor het eerst een lokaal hitteplan gaat opstellen, maar ook als je een bestaand hitteplan wilt doorontwikkelen of verbeteren.

Wat kun je met de handreiking?

De handreiking legt uit wat een lokaal hitteplan is en hoe je zo'n plan kunt ontwikkelen. Ook geeft het een overzicht van de verschillende rollen en taken per fase, en laat het zien hoe je het lokaal hitteplan jaarlijks kunt uitvoeren, evalueren en doorontwikkelen. Om het overzichtelijker en concreter te maken, staat er in de handreiking voor elke doelgroep een aparte module met voorbeelden van communicatie, voorlichting en ondersteuning. Bij de handreiking zit een apart stappenplan.

**HANDREIKING
LOKAAL
HITTEPLAN**
VERSIE 2.0 | JANUARI 2020

Meer informatie

- [Handreiking Lokaal Hitteplan \(pdf, 3.3 MB\)](#)
- [Stappenplan \(pdf, 1 MB\)](#)

**BEDANKT VOOR DE
AANDACHT!**